

Sådan skyller du et Hickmann-kateter og tager blodprøver fra det

Du har fået anlagt et centralt venekateter, nærmere bestemt et Hickmann-kateter. Et Hickmann-kateter bruges til at give medicin, væske eller blodprodukter direkte ind i en blodåre, samt til at udtrække blodprøver fra. Hickmann-kateteret er lavet af et særligt vævsvenligt materiale og kan holde i flere år.

Kateteret bliver placeret i en af de store vener i brysthulen, og det bliver ført gennem en 'tunnel' under huden og munder ud øverst på brystkassen.

En lille manchete på kateteret vokser sammen med huden umiddelbart før kateterets udmunding på huden. Det forhindrer bakterier i at trænge ind langs kateteret, og samtidig er det med til at holde kateteret på plads.

Sådan forebygger du betændelse

Bakterier findes overalt - på hænder, i luften og på alt, som ikke er steriliseret (fuldstændig bakteriefrit). Bakterier er så små, at man ikke kan se dem. De viser sig først, hvis der er synlige tegn på betændelse, fx ømhed, rødme af huden eller feber. Der er yderst vigtigt at forhindre betændelse. I tilfælde af betændelse kan det nemlig blive nødvendigt at fjerne kateteret. Følg derfor disse anvisninger:

Vask og sprit hænder

Man kan aldrig vaske sine hænder helt rene og fri for bakterier, da hænder har en ujævn overflade og er varme og fugtige. Hænderne vil derfor altid være en infektionskilde. Derfor skal du vaske hænderne grundigt og derefter spritte dem med håndsprit for at nedsætte infektionsrisikoen.

Undgå luftbobler og åben adgang til kateteret

Kateteret munder ind i de store blodkar midt i brysthulen. I brysthulen er der undertryk, når du trækker vejret. Det vil sige, at der kan suges luft ind i blodkarrene gennem kateteret. Det er derfor meget vigtigt, at der aldrig er åben adgang til kateteret. Der må heller ikke være luftbobler i sprøjter, der tilsluttes kateteret.

Skyl kateteret godt igennem

Det er vigtigt, at kateteret bliver godt skyllet igennem og hepariniseret efter brug, da det ellers med tiden kan 'lukke til'. Heparin er et stof, der hindrer blodet i at størkne.

Vælg det rigtige arbejdssted og sprit af

Det er særdeles vigtigt, at det rum eller arbejdssted, hvor du skifter forbindelse, tager blodprøver og skyller kateteret igennem, er rent. Stedet skal være ryddeligt og let at rengøre, uden åbentstående vinduer og gennemtræk, og badeværelset bør ikke bruges.

- Afsprit altid underlag med en stor swab, før du påbegynder proceduren. Undgå åbne vinduer og træk, som kan få støv til at hvirvle op.
- Sørg for ikke at blive forstyrret.
- Sprit desinficerer, mens det tørrer. Det afsprittede område skal derfor tørre imellem hver afsprøjtning. Åbn først spritswabs, lige før du skal bruge dem.

Sådan indsprøjter du Heparin

Efter indsprøjtning af 3 ml 100 IE Heparin er kateteret fyldt op. En Heparin-prop kan holde sig i op til 1 uge.

Hvis pausen mellem infusionerne er af mere end 1 uges varighed, skal kateteret skylles igennem 1 gang om ugen med 10 ml saltvand og 3 ml 100 IE Heparin.

Sådan skyller og hepariniserer du kateteret

Når du skal skille og heparinisere kateteret, skal du bruge følgende rekvisitter. Gør dem klar, og læg dem derefter på det rene og afsprittede underlag.

- Håndsprit
- 2 x 5 ml sprøjte
- 4 x forfyldt 10 ml saltvandsprøjte
- 1 lyserød kanyle
- Gul kanyleboks
- 6 store spritswabs
- 1 lille spritswab
- 4 hvide propper
- Heparin 100 IE/ml.

Når du skyller og hepariniserer kateteret, skal du gøre sådan:

- Vask hænderne grundigt.

- Sprit hænder.

- Fjern plastiklåget på Heparin-glasset
- Sprit derefter gummimembranen af med den lille spritswab.

- Saml sprøjten og kanylen sterilt.
- Træk 3 ml Heparin op i sprøjten.
- Sæt en hvid prop på sprøjten.

- Gør det 2 gange.
- Kassér kanylen i den gule kanyleboks.

- Tjek, at kateterets klemme er lukket.
- Tag en ny stor spritswab og hold kateterslangen med den.
- Desinficér den yderste ende af kateteret med en stor spritswab 1 gang.

- Fjern proppen og desinficér kateteråbningen med endnu en stor spritswab.
- Lad det tørre, inden du fortsætter.

- Tag en forfyldt 10 ml saltvandsprøjte og skru den på kateteråbningen.

- Åbn derefter for klemmen.

- Sprøjt cirka 5 ml i kateteret, og træk efterfølgende den samme mængde ud igen, så der er blod i sprøjten. Du skal gøre dette for at tjekke, at der er tilbageløb.

- Sprøjt efterfølgende indholdet af sprøjten ind.

- Luk for klemmen, inden du skruer sprøjten af.

- Tag en ny 10 ml saltvandsprøjte og skru den på kateteret.
- Åbn klemmen og skyl igennem med 10 ml saltvand med bølge-bevægelser.
- Luk klemmen, før du skruer sprøjten af igen.

- Tag sprøjten med 3 ml Heparin og sæt den på kateteret.

- Åbn klemmen, og sprøjt 3 ml Heparin stille og roligt ind. Luk klemmen igen, inden du fjerner sprøjten og sætter den hvide prop på.
- Gentag proceduren med det andet løb.

Sådan tages blodprøver fra kateteret

Blodprøvetagning foregår enten i laboratoriets ambulatorium eller i dit eget hjem med de sprøjter og glas, du på forhånd har fået udleveret. Vær opmærksom på, at prøverne skal være afleveret på laboratoriet inden for 1 time. Prøveglassene skal opbevares ved stuetemperatur.

Hvis du selv tager blodprøver, skal du bruge følgende rekvisitter og følge proceduren på de næste sider.

- Håndsprit
- 5 ml sprøjte
- 10 ml saltvandssprøjte
- 1 10 ml sprøjte
- 1 connector til blodprøver
- De relevante prøveglas
- 2 store spritswabs
- 1 lille spritswab
- 2 hvide propper
- Heparin 100 IE/ml
- 1 kanyler
- 1 kanyleboks.

Rekvisitter

Husk altid at tjekke, om du har udstyr nok til næste gang.

- Gør rekvisitterne klar, og læg dem på et rent og afsprittet underlag. Vask og sprit hænder og underlag som vist på side 2.
- Træk 3 ml Heparin op efter vanlig procedure.
- Tjek, at klemmen er lukket.

- Træk 10 ml blod ud i den tomme sprøjte efter samme procedure som vist på de første 2 billeder på side 4.

- Luk klemmen og kasser den blodfyldte sprøjte.

- Sæt connectoren til blodprøver på.

- Åbn klemmen igen.
- Hold glasset lidt nedad og drej det af, når du kan se, at blodet ikke løber mere. Der er et undertryk i glasset, som svarer til den mængde, der skal bruges.

- Vend glasset 3 gange.
- Gentag proceduren med alle glas.
- Luk klemmen igen, når alle glas er fyldte.
- Skyl kateteret med en forfyldt 10 ml saltvandsprøjte og heparinisér efterfølgende som vanligt.
- Hvis der tages en BAC-test, skal du huske at skrive under.
- Rækkefølgen af glassene er:
 1. Grøn
 2. Lilla
 3. Eventuelt lilla (BAC-test)

Mulige komplikationer

Blodforgiftning (sepsis)

Blodforgiftning opstår, når der kommer bakterier direkte i blodbanen. Symptomerne er kulderystelser, feber og alment ubehag som ved influenza.

Ring straks til ambulatoriet eller sengeafsnittet, hvis du får disse symptomer, da det eventuelt kræver antibiotisk behandling.

Luft i kateteret

Hvis kateteret pludselig går i stykker, kan der komme luft i blodbanen. Symptomerne er trykken for brystet, åndenød og hoste. Får du disse symptomer, skal du straks afklemme kateteret, så der ikke kommer yderligere luft ind, samt lægge dig ned på venstre side med hovedet nedad.

Luk kateteret tættere på huden end det sted, hvor hullet på kateteret befinder sig. Skub lukkeklemmen over hullet. Efter en tid vil luften være opsuget, og du får det godt igen. Kontakt ambulatoriet eller sengeafsnittet med henblik på, hvad der videre skal ske.

Betændelse omkring kateteret

Vær opmærksom på rødme, varme, ømhed, hævelse og feber. Kontakt os straks med henblik på eventuel undersøgelse og behandling, hvis du får disse symptomer.

Tilstopning af kateter

Hvis kateteret stopper til, så forsøg med et let tryk at sprøjte 2-3 ml saltvand ind i kateteret. Hvis det lykkes, så træk stille og roligt tilbage, til der kommer blod. Flyt lidt på klemmen og rul slangen mellem fingrene under tryk. Husk at flytte klemmen tilbage.

Udglidning af kateter

Hvis kateteret mod al forventning glider ud, skal du sætte en ren forbindelse på og trykke på forbindingen, indtil blødningen er stoppet, og kontakte os.

Kontakt og mere viden

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Hæmatologisk Ambulatorium

Tlf. 97 66 38 00

Vi træffes bedst: Mandag – fredag 8.00 – 15.00

Hæmatologisk Sengeafsnit 7 Vest

Tlf. 97 66 38 01

Vi træffes efter kl. 15.00 samt weekender og helligdage

Se vores hjemmeside: <https://aalborguh.RN.dk/hæmatologi>